

Ко наручује атентате у Србији?

нов 7, 2016

Атентати у Србији су увек били показатељ злокобних промена на међународној политичкој сцени – писао је, поводом убиства Зорана Ђинђића, левичарски берлински дневник Junge Welt. Колико има истине у овој тврдњи немачког листа? Да ли би у потрази за потврдом ове претпоставке требало да кренемо од ових дана, када смо суочени са заплетом и претњама актуелном премијеру, или да се вратимо 13 година уназад, када су се сличне ствари дешавале око једног другог, већ споменутог, покојног председника владе?

Можемо у провери тврдње Junge Welt-а да загазимо у далеку историју, у време цара Душана, и подсетимо на већ помало заборављене реченице Владимира Ђоровића у „Историји Србије“ о предању које су „наши романтичари испитали казујући да је цар умро на походу против Цариграда, на челу једне огромне војске, и да су га Грци отровали да би спасли своју отаџбину“. Шта се све дешавало наредних векова у Европи после смрти првог српског цара, историја је углавном дефинисала.

Почетак 19. века биће обележен променом граница Старог континента. Војне експанзије и демонстрације моћи неће заобићи Србију, која почиње да ствара модерну државу.

У зору 13. јула 1817. у Радовањском лугу „кум преко кума, скратиће кума за главу“. Ту главу, Карађорђеву, Милош Обреновић ће послати у Стамбол као знак лојалности Порти. Да ли само због тога? Које су европске земље имале интерес да Карађорђе и грчки устаници не побуне јужнословенске народе, док се оне у међусобним ратовима изнурују, питање је, нажалост, и данас без одговора.

Пола века после убиства у Радовањском лугу биће убијен кнез Михаило Обреновић. И ето нас пред још једним отвореним питањем: да ли иза овог атентата стоји приватна завера браће Радовановић, уз малу подршку Карађорђевић наследника, или је неко из Европе зажмурио на једно око јер им је било у интересу да уклоне кнеза просветитеља и потенцијалног ујединитеља Јужних Словена?

Време тече, али у Србији се историја понавља. Стижемо до 20. века и 1903, до Мајског преврата. Атентат на краља Александра и краљицу Драгу, не само да је прекинуо лозу династије Обреновић која је владала Србијом од средине 19. века и „уступила“ челно место династији Карађорђевић, већ ће бити наговештај злокобних промена које ће наступити у Европи, како је то виспрено записао новинар Јунге Велт-а. Анексија Босне и Херцеговине, два балканска рата и Први светски рат... О тој години смене на српском престолу на страницама „Новости“ и у овој рубрици исписано је много реченица и понуђени су многобројни документи који отварају само једно питање које остаје без одговора: у чијој глави је зачета идеја о ликвидацији краљевског брачног пара?

Тридесетак година после Мајског преврата, на пладањ Европе положена је још једна српска крунисана глава, али овог пута из династије Карађорђевић. Почетком октобра 1934. године у Марсељу је убијен краљ Александар.

Политичка позадина атентата на југословенског суверена, 9. октобра 1934. године, остала је велика непознаница. Интерес европских сила да се не инсистира на откривању ко је заправо био организатор овог крвавог догађаја, у контексту распореда снага са почетка тридесетих година прошлог века, може бити лако схваћен и објашњен. Међутим, нејасно је и необјашњиво зашто су поједини европски архиви, и то они у којима би се, по свему судећи, пронашао одговор ко су инспиратори и финансијери овог политичког злочина – и у 21. веку затворени и недоступни за историчаре-истраживаче. Које и зашто одговара да истина о марсељској трагедији остане под велом историјске таме? Године које ће следити и документа која ће на „кашичицу“ долазити до појединих истраживача, само ће увећавати контроверзе о самом атентату, али и о животу и политичком делању **жртве атентата, краља Александру Карђорђевићу.**

Крајем априла 2014. године преминули професор Предраг Симић изјавио је за „Вечерње новости“ да се извештај француске државне комисије о атентату на краља Александра Карађорђевића 1934. у Марсељу налази под ембаргом, вероватно због тога што би његово објављивање и данас могло да произведе политичку штету. Симић је рекао да су били узалудни сви његови покушаји да у Француској добије тај извештај, док је био амбасадор у Паризу, и да је одбијан под разним изговорима.

Миле Бјелајац, познати историчар војно-политичких прилика, у неколико наврата боравио је у Француској. Отишао је до Екс ан Прованса, где је било суђење атентаторима, и свуда је доживљавао исту ствар. Када би унео на компјутеру одредницу у вези са атентатом, на екрану би се појавила црвена боја са натписом: „Недозвољено за употребу“.

Отварање ове Пандорине кутије историје тридесетих година прошлог века намеће отворене сумње да је за разрешење чвора у који се упетљала версајска Европа идеално било, за све главне и споредне „играче“, склонити са сцене и краља Александра и Луја Бартуа.

На иницијативу краља Александра, Мала антанта, војни савез Чехословачке, Румуније и Југославије, који је почетком фебруара 1933. године прерастао у политичку и економску заједницу, једну врсту претече Европске уније, постаје пета сила Старог континента. Са нестанком Бартуа, на политичку сцену Француске и Европе наступа Пјер Лавал, који ће врло брзо измењати све одлучујуће министарске портфеље и завршити као председник квислиншке владе у Вишију.

Чепркањем по овој кутији открићемо да она није имала једно, ни дупло, ни троструко већ петоструко дно. Берлин, Москва, Рим, Будимпешта, Софија..., свако је имао понеки разлог да краљ Југославије нестане са политичке сцене у том тренутку. Својих разлога имали су и усташе, ВМРО и југословенски комунисти. А Париз и Лондон сигурно не без разлога држе под ембаргом досијее о овом политичком атентату... Вероватно зато је њихово убиство још под велом тајне.

Једна од тајни новије српске историје неоспорно је и убиство премијера Зорана Ђинђића. Када је у интервјуу у новогодишњем броју недељника Дер Спиегел (у ствари, последњи број за 2002. и први број за 2003.), заострио став око Косова и zaloжио се за сазивање једне врсте конференције, новог „Дејтона“, на којој би се разговарало о косовском и српском питању уопште, пажљиви и добронамерни аналитичари су констатовали да је Западу Ђинђић постао неупотребљив. Није било листа који није на више или мање непосредан начин писао о Ђинђићевом „враћању на Милошевићев пут“ и Ђинђићевом игрању на „националистичку карту“.

Наступом у немачком недељнику и у разговору за „Вечерње новости“, 13. јануара 2003. године, покојни премијер је, како изгледа, потписао своју смртну пресуду.

Шта је Ђинђић рекао за „Новости“

Зоран Ђинђић је у интервјуу за „Новости“ 13. јануара 2003. рекао:

„Реаговао сам и упозорио да ће Београд – ако нам се буду отимали Косово и Метохија у име етничког права Албанаца и принципа самоопредељења, са игнорисањем граница и суверенитета СРЈ и Србије – тражити нови Дејтон. Зато што се већ најављује да ће наша јужна покрајина у европске интеграционе процесе бити укључена одвојено од Србије, паралелно с њом, фактички као независна територија, да не употребим коју тежу реч. Уз ово, из Приштине се све упорније, потпуно официјелно и с највишег места, тражи проглашење независности, при чему такве захтеве део међународне заједнице прима мање-више благонаклоно. А, не треба губити из вида ни да се у самој Резолуцији 1244 Савета безбедности ОУН, иако тај орган није надлежан за границе, говори да су Косово и Метохија део Југославије, док се Србија не помиње.“

ОНО што повезује све побројане атентате са убиством Зорана Ђинђића јесте неспорна чињеница да се знају они који су пуцали, али не и они који су их ангажовали. И по ко зна који пут се враћамо на тему да уколико историографија не изгради што истинитију слику о протеклим временима и догађајима, остаће мањи простор за лутања генерација које су пристигле и које ће тек пристизати. До тада ће све овакве дилеме у историјском сећању и предањима народа бити мистификоване и добијати погрешна значења.

Ако је за неку утеху, није наша историја изузетак у односу на друге, условно речено, велике народе, чије су вође такође страдале у атентатима и политичким убиствима. **Да поменемо само атентат на председника САД Џона Кенедија, у Даласу 1963. године, или на шведског премијера Улофа Палмеа, у центру Стокхолма 1986. године, који су и дан-данас обавијени велом тајне.**

(Вечерње новости)

www.nspm.rs/hronika/vecernje-novosti-ko-narucuje-atentate-u-sriji.html